

Zondag 22 April 18 uur.

Wyske lief en kinderen

Ik kom terug van een miolodarynmaal bij M. Cornelis. Dat was een vroedij en geneesdelijk. We waren slecht met een gasten en er was slechts één congoleser schotel: kip met maankes. De kip wordt opgekookt gestoofd in een rode olieachtige saus. Daarbij een heem van rijst met in het miolodum een berg maniockbladeren die is uitruim als spinorie. Verder men daarvan neemt bedien men zich uit een glas schoteltjes van pili-pili, iets roods dat geweldig brandt, adwakaat, een congoleser vrucht, schijffjes gebakken ananas en nog drie andere congoleser lekkertjes. Dat alles mengt men goed door elkaar en het geheel is lekker. Voor u, Nuntje, zou het een lekkertje zijn, want men kon het zo brandend maken als een rijsttafel, waarop het overigens ook goed getijdt, maar voor mij, die van stille maken houd, is het meer een curiositeit. Er was een korte dikke dame van Sepur, die al 24 jaar kolonie doet, en zij bediende zich van de brandende pili-pili alaf het zuiker was. Als men dat graspen heeft, zei ze, moet men in brand vliegen als men een lucifer aansteekt. Enfin, ieder zijn mening, maar ik vind dat men dan een goed gestampte schurmer-je kan eten, dan zal men ook wel branden. Na die kip cameubert-haar uit Congo zelf, Ka Touga, een beetje andere dan de frause, maar zeer fijn. We aten hem met brood en boter en een glas Chiociti en daar heb ik van genoten. Koffie, likers en een havana die een dollar kost, maar niet beter was dan de havanas van Tenerife die spotgoedkoop zijn daarmee vergelijk.

Gisteren zijn we het inlandse dorp, waar meer dan 200.000 negers wonen, gaan bezoe-ken. Prachtige vrouwen en vrouwen en angstlooslijk schone maakte kindertjes in hutten en vilt-tennen rechtgetrokken aardse straten vol putten waarin de auto bijna omhantelde en waar-voor we soms moesten overrijden. De negers zijn een verzameling, ten minste hier, van allerlei rassen, waarvan men alles teraan moet zeggen dat het een schoon ras vormt. Er zijn echte chimpansees-profielen bij en besterke, handachtige gezichten, maar de nevelerheid is schoon van geluid, fijns of kloek gebouwd en van een hat-achtige leunigheid. De gang van de vrouwen is nog veel eleganter dan in het zuiden van Frankrijk en in Italië. Ze dragen geheel lange heest nog het matricheant. De vrouwen werkt op het veld, maar daardoor is zij dan ook veel waard. Een jonggeboren meisje is veel welkomer dan een jongen. De vrouwen zijn rijk van hun waarde bewent. Men ziet ze hier niet flirten en lief doen, ze maken de indruk veel trotser te zijn dan bij ons. Een mis-sionaris riede na dertig jaar dat hij de negers een klein beetje kende, maar de negerinnen hele-maal niet. Natuurlijk zal de men wel overal dezelfde zijn maar die manen van hooghartig heid en zelfpokerheid bij de negerin valt toch op.

De negers zijn niet allemaal arm. Over dazgen b.v. hebben 67 negers een som van 10 mil-lioen gedeponeerd in de banken van Lis. Wy hebben de stenen kust van een neger gezien die 5 grote vrachtwagens heeft. Er zijn ook Saracogaleren, Mohammedanen die in een stenen hut wonen en leven van de huur van merige huizen die zij rond heen hat hebben gebouwd. We zijn bij een juwelier ge-west. Daar was een goudsmidderij zoals ze bij ons in de middelennwen moeten geweest zijn. Een melto-ven zo maar put in de grond. In de brandende kolie staken dikke ijeren buizen waarin waar-schijffijkt het goud en silver smolt. Drie halfmaakte negers zaten prachtige gouden ringen te maken die 95 en 100 f. per gram koeten. Ik heb er op een haar na een gekocht. Ze zijn zeer origineel en men ziet er het handwerk aan, wat ik zeer onhoor vind, alhoewel iemand bewerde dat zij volgens de europese juweliers slechts de waarde van het goud hebben omdat ze niet fijn afgewerkt zijn. Er was een zeer schone ~~ring~~ bij die echt exotisch en van decoratie prachtig was. Karel verberde mij dat de gou-verneur-generaal zelf hier veel juwelen koopt, maar ik zou toch eens willen weten of 95 f. per gram voor 18 ka-raat goed, prachtig bewerkt, goedkoop is of duur. Kunst ge mij dat bij Karel niet laten weten voor mijn ver-trik alhier? Achter de goudsmidderij en de winkel was een koeke en rond dat koerke stond een gebouwtje met vier of vijf deurtjes en evenveel vensterjes. Dat waren de woningen van mannen en zijn vijf vrouwen. De deurtjes van menner, een zeer mooi meisje met de baard en monstache wat ruarter dan de rest (volgens de een van een of andere uitslag, volgens de anderen van een pommade) zat miolodum op het koerke op een mooi tapijt bij een prachtig kindje van ongeveer een jaar. Haar 23 broers en zusters waren niet te zien. De vrouwen lieten ons rustig naar zeer ingewikkeld p~~o~~chtig kopel bevoedelen en betasten. We zijn ook bij de negerchil der geweest, maar zijn werk viel ons tegen: europes en aartslecht. Hy bewoont een comen-ten huis dat hem 100.000 f. heeft gekost. - Een die recht menen van de streek, Jules de Lancker, was, vertelde Cornelis, zo in-thoustant over de lesing dat hij vermaant gepresenteerd heeft geld te geven aan de Vl. Vrijwillerkring, 40.000, 15000, 20000, ze moesten het maar zeggen. Ze hebben hem dan ook beloofd of te worden zodra ze in de pa-

marie zitten. Ik begin een nieuw blad omdat ik mij een der vele historissen herinner die over die Jules De laucher verteld worden. Die man is 40 jaar geleden als doosdarm jongen hier van de grote spoorweg komen werken. Hij is begonnen met in de onbegrijpelijk dorpje manisch op te kopen en die te verkopen aan de zwarte spoorwegarbeiders. Op zeker oogenblik daayde een concurrent op toen de hancher al diverse artikelen verkocht aan de zwarten. Het was een Portugees, dat zijn de Joden van Congo, ze geloven voor de negers als een ras, beter dan jezelf, maar inferieur aan de blanken. De Portugees bracht het een spoorweg zo ver dat hij een ganze spoorwage vol verkoopartikelen aanvoerde. 's Avonds wist Jules De laucher in die wagen te dragen, hij deed een broek af en deponerde er een formidabele hoop van dergelyke vlooiers kwaliteet die, garrin de warmte, des morgens een ontzagwekkende geur ontwikkelde toen de negers de deuren openden om de wagen te lossen. Nu is er niets waaraan negers zo vies zijn, veel en veel meer, schijnt het, dan wij. Stellen Turkisch en Karel taal die drie jaar geleden in de brown hebben gewoond, hebben nooit of nooit een neger zijn kleine of grote commissie zien doen. De Portugees was voorgoed uitgeschakeld, hij heeft het moeten afstoppen, hy heeft niet meer kunnen verkopen. Ge ziet dat een solide Vlaaming kaliber oekwerken als concurrent niet te onderschatten is en tot de meest geaffineerde concurrentiemethode in staat is. De hancher staat hier bekend als hard voor zichzelf en nog veel harder voor zijn taal. Hij heeft nog de tijd gekend toen men de neger met een roep een ryke persoon, wit roep als zwart. Hij heeft nog de tijd gekend toen men de neger met een roep een volle slag kon slaan werken voor 5 centime en een spiegelje. Hy betruet die goede tijd en houdt de vooruitgang tegen zo goed hij kan. Want nu hy rijk geworden is is het gewoog, de anderen moeten het absoluut niet worden. Maar hij is generoos om zich vernederschappen te verrijken. Hy geeft liever 10 tot 20 voo f. aan de vlooiers vernedering dan een goed loon aan zijn werklieden en bedienden. Als men niet wat getal hier verbodt wordt met het werk van de negers en met de producten van hun land, dat toch hun land is, is men niet fier op de christelyke beschaving. Hy verbergt natuurlijk de leuensconclatie van de neger maar niet omdat zij dat wil, alleen maar omdat het niet anders kan. Als de neger van slag tot slag meer zijn pover deel doet van de rykdom vindt zij dat tinstig en reclamation. Nuuttike lief, als ge de kerk van de Scheutintin tinnen al die muerige haken smagt staan, soult ge precies zoals ik met schaamte en bit. Turkid oekken; zij hebt hier nu grote bakstenen schuur gret en de industriële uitbreiters hebben ze nu betoald, om dat arme knisachtig volk te leren dat ze tevreden moeten zijn met hun lot en eerst in de hemel zullen beloofd worden, want zo lang ze doot geloven zullen ze ge. olven blijven werken voor de uitbreiters. Gij zyt er ontzettend rijk by geworden, gij bouwt sportveloken die nullie een kosten, al het congoles fruit dat in Europa gegeten wordt, leent zij, zij hebt, geruimen alleen, wielen met 15 000 stekes en, zij zyt medehapitalisten geworden en zij zult hier met de uitbreiters liever de honderd jaar luiten vliegen. De lutherheid, de haat tegen u zal heftiger zijn dan tegen de inkertrieden, want die zijn er nog voor uitgekomen en zij hebt het onder het mom van de goetvolkest gelooan. Deet zyn de puten die hun getovigen het hardst laten werken voor het laagste loon. Wat zij dat in de brown geen blanke het waagt niet van de mis te gaan omdat hun anders het leuen luttelgelyk amrogetijk wordt gemaakt. Nuuttike lief, ik wil u geen pye doen, ik haat niet blind, maar laant mij oprucht zijn. Als ik dan slark aan dat braaf lunderken Hendrik Van Den Plas en zyn anders en familie, als ik oek van de schone geest van idealisme en totale zelfopoffering, waarmen die jongen zich volkomenlyk en zelfopoffen tot welke monsterachtigheid leent, dan word ik diep vernedert. Gij die so een sterk gevoel van rechtvaardigheid hebt, zij soult precies welen zoals ik hier. Begryp mij, kint lief, ik heb in dit oit allen geloof, mijn enige lruer is er voor gestorven onder een blacht, honderden en hon. oerden volkomenlyke paters en broeders, naive jongen van de luiten, geven er nu nog een te. ven voor, verbergen langaansomtoud hem geloof by het min van wat zij hier doen, zynen met een ramme verbetering die zelfs mij pye doet en werken toch maar door voor een perfecte mon. sterachtige overkruining met de Societe Generale waarmen de eenwordde paters jenneten ebtien alwachting zijn. Onverbreking. Jules haant hier punt linnen in onze kamer nr 231. Ik ben een vly die vernedert jongen terug te luen. Hy goet hier zyn naam zetten om u te praten. Dag. Gerard.

Prein le bon jour. Apres l'epître J'ajouterai quelque chose
Oude Gerard je vais ne plus pouvoir
Prein de poste bien et vous recevra
mots de votre famille agrandit
Belot